

omnes et ipsum Christum; nam (in Praef. Apostol.) dicitur: « ut gregem tuum, pastor aeterne, non deseris... quos operis tui vicarios eidem contulisti praeesse pastores ». Cum ergo Petro dictum sit *pasce* relate ad universam Ecclesiam, constitutus est universae Ecclesiae Episcopus.

3) Hinc generatim concludimus: Iuxta Scripturas et Patres, imo iuxta ipsum modum quo rem concipiunt adversarii, munus episcopale in eo est, ut episcopus *pascat* seu regat, coercent plebem fidelium, leges ferat, imperet, etc., iuxta illud nuper recitatum (Act. XX.): « Attendite vobis, et universo gregi, in quo vos Spiritus Sanctus posuit episcopos regere Ecclesiam Dei ». Atqui nihil horum est, quod ex dictis non demonstretur collatum primario et per se Petro eiusque successoribus. Ergo.

963. III. Idipsum eruitur ex constanti et universal traditione. Certe — 1) Concilia et Patres testimonia Matth. XVI. et Jo. XXI. eodem modo intellexerunt ac nos ea intelligimus — 2) Eas trüberunt partes Rom. Pontifici in regimine Ecclesiae universalis, quae Episcopo competunt in regimine suae particularis Ecclesiae: haec patent ex testimonis supra exhibitis — 3) Expresse vocarunt Rom. Pontificem *Episcopum universalis Ecclesiae*: de qua re iuverit aliqua hic testima exhibere.

964. S. Leonem M. in Concilio Chalcedonensi, « Papam » aut « episcopum Ecclesiae universalis » appellarunt imprimis eius Legati; deinde qui in eadem synodo Patribus Concilii supplicem libellum dederunt contra Dioscorum; denique Sophronius patriarcha Jerosolymitanus, synodo non improbante. — In Epistola synodica Concilii oecumenici VI. ad Papam Agathonem ita legitur: « Itaque tibi ut primae sedis *Antistiti universalis Ecclesiae*, quid agendum sit relinquimus ». — Auctor libelli de exilio et morte S. Martini Papae, Rom. Pontificem vocat: « Sacerdotem principem, et apostolicum *universalem Papam* » — Maurus Episcopus Ravennas (in ep. ad S. Martinum Papam quae approbata est in Concilio Lateranensi anno 649.) eum appellat: « Toto orbe apostolico *universalem Pontificem* ». — Epistolae synodicae trium conciliorum Africanorum ex provinceis Numidica, Byzacena et Mauritana, ad Theodorum Papam haec inscriptio praefigitur: « Domino beatissimo, apostolico culmine sublimato, sancto Patri Patrum Theodoro

Papae et *summo omnium praesulum Pontifici* ». — Episcopi Orientales (in ep. ad Symmach. Papam anno 512.) scribunt: « Quotidie a sacro doctore tuo Petro doceris oves Christi *per totum habitabilem mundum creditas tibi pascere* ». In epistola S. Aviti episcopi Viennensis, nomine episcoporum Gallicanorum scripta ad synodum Palmarem in caussa Papae Symmachi, haec de Romano Pontifice leguntur: « Reddet rationem qui ovili Dominico preeest, qua commissam sibi agnorum curam administratione dispensem: caeterum non est *gregis pastorem proprium* terrere ».

Iam recitavimus verba Tertulliani, qui in libro de Pudicitia (cap. 1.) Romanum Episcopum vocat « Summum Pontificem, et *Episcopum Episcoporum* »; verum est quod praedictum librum post lapsum in haeresim Montani exaravit, atque Romanum Episcopum reprehendit, quod etiam adulteria absolvat, et veluti irridens dicit: « Summus autem Pontifex, et Episcopus Episcoporum dat veniam etiam moechis »; nihilominus his verbis testis existit de denominatione Romano episcopo illo tempore dari solita. — S. Augustinus (l. c. con. Faustum c. 7.) Rom. Episcopum nominat « *Pastorem totius Ecclesiae* »; et (l. 4. con. 2. ep. Pelag. c. 12.) eum appellat « *Pastorem pastorum* ». — Ad Rom. Pontificem spectant verba quae supra recitavimus ex sermone de natali Apostolorum: « Prius agnos, deinde oves commisit ei: quia non solum pastorem, sed *pastorum pastorem* eum constituit ». — Unde S. Bernardus merito Eugenium III. sic alloquitur: « Habent illi [episcopi] sibi assignatos greges singuli singulos: tibi universi crediti: unus unus. Nec modo ovium, sed et *pastorum tu unus omnium pastor*. Unde id probem quaeris? Ex verbo Domini: *pasce oves meas* ».

965. IV. Exinde facile ostenditur potestatem Primatus esse *immediatam*. Cum enim — 1) ea sit *episcopal* potestas in universam Ecclesiam, seu in omnes et singulos pastores et fideles; talis erit auctoritas Primatus supra omnes in Ecclesia, qualis est potestas episcopi supra omnes suae dioeceseos fideles. Atqui, fatentibus adversariis, haec est *immediata*. Ergo

2) Cum Rom. Pontifex in B. Petro constitutus sit Pastor, aliquos certe debet *immediate* regere: quos autem, nisi illos qui ei regendi sunt traditi? et quinam ei regendi sunt traditi, nisi oves et agni? Sane sicut Christus dixit Petro « *pasce oves meas* (Pa-

stores), ita dixit « pasce agnos meos » (fideles): proinde eamdem potestatem habent Petrus eiusque successores in Pastores et fideles. Atqui potestas in Pastores est certe *immediata*. Ergo

966. V. Eodem modo ostenditur immediatam potestatem Primatus esse etiam *ordinariam*. Nam — 1) non minor est potestas Rom. Pontificis in universam Ecclesiam, quam sit potestas episcopi in sua dioecesi, cum utraque sit potestas *episcopalis*. Atqui Episcopus in sua dioecesi habet *ordinariam* potestatem. Ergo.

2) Ut paulo ante vidimus, eodem modo exprimitur in Scripturis potestas episcoporum pro ecclesiis particularibus, et potestas Primatus pro universa Ecclesia; quemadmodum enim episcopis dicitur « pascite qui in vobis est gregem »; ita Petro et eius successoribus dicitur « pasce agnos meos, pasce oves meas ». Atqui per illud *pascite* dictum episcopis exprimitur potestas *ordinaria*. Ergo.

967. VI. Sed quae hic asserimus de potestate *immediata* facile confirmari possunt ex supra statutis. Immediata enim in qualibet societate haberi debet ea potestas, quae — 1) a nulla alia auctoritate in eadem societate pendet — 2) ad omnia eiusdem societatis membra extenditur — 3) atque in iis omnibus et singulis ea omnia sola potest, quae cuilibet alii eiusdem societatis superiori tribuuntur. Atqui huiusmodi est potestas *Primatus* in Ecclesia. Ergo. Ac — 1) quod *independens* sit, patet — a) quia Petrus fuit superior ipsis Apostolis — b) quia consequenter successor Petri est superior successoribus Apostolorum; ac proinde sicut Petrus debet *pascere* seu regere ipsas *oves* seu episcopos — c) quia sententia solius Petri, nulla alia interposita auctoritate, firmatur in coelis — d) quia denique si qua esset in Ecclesia visibilis potestas Primatu superior, ea esset potestas Concilii oecumenici, seu *coetus* episcoporum: at paulo infra probabimus Rom. Pontificem esse eo Concilio superiorum — 2) quod potestas Primatus *ad omnia Ecclesiae membra extendatur* iisdem argumentis ostenditur, et abundanter liquet ex saepe disputatis — 3) Quod *omnia*, quae cuilibet Ecclesiae superiori competunt, possit solus Rom. Pontifex vi Primatus efficere, patet — a) quia Petro dictum est: « quodcumque ligaveris... quodcumque solveris... erit ligatum... solutum in coelis » — b) quia ille qui habet potestatem episcopalem *immediatam* et *ordinariam* in omnes et singulos pastores et fideles, id potest in omnes quod

episcopi in suos subditos — c) quia Scriptura et traditio agnoscunt *indivisionem summae potestatis in uno Ecclesiae Capite*, nempe in Petro eiusque successoribus.

968. Concludamus igitur verbis Pii VI., qui in Respons. ad Metrop. Mogunt., Trevirensim, etc. clare expressit catholicam doctrinam: « Patres, inquit, et Concilia, tam ante quam post Gregorium M., inito veluti inter se foedere, Rom. Pontificem certatim appellaverunt Sacerdotem Sacerdotum, Patrem Patrum, Pastorum Pastorum, Episcopum Episcoporum, et Episcopum universalem... Haec auctoritas pascendi cum clavium potestate coniuncta Petro peculiarem in modum attributa, sicut auctoritatem praesefert in omnes fideles *ordinariam* atque *immediatam* ita eamdem praesefert auctoritatem ordinariam atque immediatam in omnes Pastores, qui quacumque demum praefulgeant dignitate, non solum non sunt Pontifici pares, sed ita eius auctoritati subduntur, ut qui pastores appellantur et sunt, si populos respicias, ii, si Pontificem spectes, nonnisi ovium numero habeantur ».

§ III.

Quibusdam difficultatibus contra proxime statuta satisit.

969. *Dices I.* : S. Cyprianus (de unit. Eccl. n. 5.) scribit: « Episcopatus unus est, cuius a singulis in solidum pars tenetur ». Hinc — 1) si episcopatus est *unus*, non potest in Rom. Pont. esse supremus et universalis; in ceteris episcopis inferior seu dependens, et circumscriptus. — 2) Si a singulis in solidum pars tenetur, ergo omnes episcopi pares sunt, et nonnisi omnes simul episcopatus plenitudinem habent.

Resp. dist. text.: Episcopatus unus est ratione *naturae*, *originis* et *corporis* quod omnes episcopi simul efformant, *conc.*; ratione *potestatis*, *subd.*; potestatis *ordinis*, *conc.*; potestatis *jurisdictionis*, iterum *dist.*; quae tamen non ab omnibus possideatur eadem plenitudine, *conc.*; quae ab omnibus eadem plenitudine possideatur, *neg.* — Et similiter distinguitur illud « a singulis in solidum pars tenetur »: servata proportione potestatis cuiilibet

propriae, *conc.*; aequaliter ac omnimode ab omnibus possidentur, *neg.*

Itaque 1) verba obiecta considerari possunt in seipsis, praescindendo a mente S. Cypriani, atque ita intelligi possunt: Episcopatus unus est in omnibus Episcopis, ea fere ratione qua natura humana una est in omnibus hominibus, in iis scilicet quae constituent unitam naturae humanae. Quemadmodum ergo unitas humanae naturae essentialis in omnibus hominibus non impedit quominus singuli homines ingenio, eruditione, auctoritate, etc. aliis alii praestantiores sint; ita unitati essentiali episcopatus non obstat quominus unus inter Episcopos plenius Episcopatum possidens, alios regat. Sane tenent adversarii fieri posse ut, salvia ista unitate, iure humano alii alii praesint; et hinc Patriarchae, Metropolitanus superiores sint Episcopis: quid ergo vetat, ut eiusmodi inaequalitas statui possit in uno iure divino, integra manente unitate essentiali Episcopatus in omnibus? — Ita Tournely cum aliis Theologis.

2) Verba S. Cypriani, iuxta eius mentem inspecta, hunc praeferunt sensum: Episcopatus unus est, quatenus omnes Episcopi unum corpus efficiunt, quod est Ecclesia regens et docens. « Episcopatus », inquit Ballerini (de vi, ratione, etc., c. 12. n. 10.), « unus est ex Cypriani sententia, quomodo Ecclesia est una; ac proinde pars episcopatus in solidum tenetur ab unoquoque Episcopo, quatenus ab unoquoque regitur sua particularis ecclesia, seu suus particularis grecus, qui est pars Ecclesiae totius. Summus autem Pontifex, S. Petri successor, etsi ut Episcopus unum particularem Romanum gregem regit, qui item Catholicae Ecclesiae pars est; cum tamen ex primatu, quo toti Ecclesiae praesidet, unitatis totius Ecclesiae centrum et origo sit ex ipsa Cypriani sententia, etc. ». Atque haec interpretatio ex contextu eruitur; contextus enim habet: « Quam unitatem [Ecclesiae] firmiter tenere et vindicare debemus *maxime Episcopi*, qui in Ecclesia praesidemus, ut *episcopatum quoque ipsum unum atque indivisum probemus*. Nemo fraternitatem mendacio fallat, nemo fidei veritatem perfida praevaricatione corrumpat. Episcopatus unus est cuius a singulis in solidum pars tenetur. Ecclesia quoque una est, quae in *multitudinem latius incremento foecunditatis exten-*

ditur ». Eamdem igitur de Episcopatu et de Ecclesia unitatis speciem affirmat S. Cyprianus. Quam doctrinam aliis etiam in locis inculcat S. Doctor: « Et cum sit a Christo, ait, una Ecclesia per totum mundum in multa membra divisa, *item* episcopatus unus Episcoporum multorum concordi numerositate diffusus », etc. « Una Ecclesia... et fides una in *solidam* corporis unitatem concordiae glutino copulata ».

3) Ut ex ipso contextu patet, unus est etiam Episcopatus ratione *originis* ad mentem S. Cypriani. Immediate enim post verba contextus modo recitata, subdit: « Quomodo solis multi radii, sed lumen unum; et rami arboris multi, sed robur unum tenaci radice fundatum; et cum de fonte uno rivi plurimi defluunt, numerositas licet diffusa videatur exundantis copiae largitate, unitas tamem servatur in origine. A velle radium solis a corpore; divisionem lucis unitas non capit. Ab arbore frange ramum; fructus germinare non poterit. A fonte praecide rivum; praecitus arescit. Sic et Ecclesia Domini luce perfusa per orbem totum radios suos porrigit. Unum tamen lumen est, quod ubique, nec unitas corporis separatur ». Paulo ante vero docuerat unitatem a Petro proficisci (n. 887.). Quare, iuxta S. Cyprianum, Episcopatus originarie et plenarie existit in Petro eiusque successoribus; participative vero in ceteris; ita Episcopatus in Petro et in aliis est unus, sicut eiusdem naturae est lux in radio ac in sole; eiusdem substantiae sunt rami cum sua arbore; rivi etiam cum fonte: at sicut plenitudo, dependentia, vis ac intensitas lucis non est eadem in radio et in sole: plenitudo, dependentia, quantitas aquae non est eadem in rivis et in fonte; ita plenitudo Episcopatus, intensio et extensio iurisdictionis non est eadem in Petro, a quo tamquam a fonte procedit, et in ceteris Episcopis, qui a Petro illam derivant.

970. *Dices II.*: S. Cyprianus in suis scriptis *de rebaptizandis*, et Concilia Carthagin. sub eodem habita de eadem controversia, multa docent quae aperte pugnant cum Primatu, seu iurisdictione Episcopali Rom. Pontificis in ceteros Episcopos; ac praesertim (ep. 74. *ad Pompeium*) exprobant S. Stephano « obstinationem, praesumptionem, animi coecitatem, pravitatem », etc.: at vir Sanctus, qualis erat S. Cyprianus, ab his conviciis certe abstinuerat.

si respexisset Stephanum Rom. Pontificem, tamquam suum superiorem.

Resp. 1) Non pauci tenent huiusmodi S. Cypriani scripta et Conc. acta esse adulterina: cf. *praeclarum* dissent. Marcellini Molkenbuhr (exstat apud Migne Patrol. Lat. vol. 3. pag. 1357.); Tizzani in op. quod Romae edidit an. 1862., et *Revue des sciences ecclésiastiques* (vol. 7. pagg. 221. 305. 419. 513.). Neque haec sententia nova est; siquidem (non pigeat haec recolere) S. Augustinus (ep. 93. ad Vinc. Rogatistam, nn. 38. 40.) iam scripserat: « Cyprianus autem sensisse aliter de baptismo, quam forma et consuetudo habebat Ecclesiae, non in canoniceis, sed in suis et in concilii litteris invenitur: correxisse autem istam sententiam non invenitur; non incongruenter tamen de tali viro existimandum est quod correxerit, et fortasse, *suppressum sit ab iis, qui hoc errore nimium delectati sunt, et tanto patrocinio carere noluerunt*. Quamquam non desint, qui hoc Cyprianum prorsus non sensisse contendant, sed *sub eius nomine a praesumptionibus atque mendacibus fuisse confictum*. Neque enim sic potuit integritas atque notitia litterarum unius quamlibet illustris Episcopi custodiri, quemadmodum Scriptura canonica, tot linguarum litteris, et ordine, et successione celebrationis ecclesiasticae custoditur, contra quam tamen non defuerunt, *qui sub nominibus Apostolorum multa confingerent* ». Cf. dicta (n. 669.).

2) Frustra autem hic commemorarentur convicia S. Cypriani in Steph. Rom. Pontificem, etsi vere fuissent prolata: quemadmodum enim potest homo agere contra fidem et dictamen rationis, ita potest resistere legitimae auctoritati ex passione, quin tamen illam neget. Neque obstat quod S. Cyprianus fuerit vir sanctus: nam ad eius sanctitatem tuendam sufficit ut talis fuerit ante exortam controversiam cum Stephano, ac praesertim in fine vitae: at si ea convicia protulit in Stephanum, dum ea protulit, certe sanctus non erat. Hinc S. Augustinus (loc. cit.) scribit: « Porro autem Cyprianus aut non sensit omnino quod eum sensisse recitatis [vos Donatistae], aut *hoc postea correxit* in regula veritatis; aut hunc quasi naevum sui candidissimi pectoris cooperuit ubere caritatis, dum unitatem Ecclesiae toto orbe crescentis et copiosissime defendit, et perseverantissime tenuit vin-

culum pacis. Scriptum est enim “ Caritas cooperit multitudinem peccatorum ” [I. Pet. 4.]. Accessit huc etiam, quod tamquam sacramentum fructuosissimum, si quid in eo fuerat emendandum, *purgavit Pater falce passionis*. » — At quoniam alia etiam via solvi possunt obiectiones, quae hic petuntur a S. Cypriano, illam quoque sequemur.

971. *Dices III.*: S. Cyprianus in Conc. Carthag. VII. (quod est tertium de baptismo) ait: « Neque quisquam nostrum *episcopum se episcoporum* constituit, aut tyrannico terrore ad obsequendi necessitatem collegas suos adigit ». Ergo negat Rom. Pontificem esse Episcopum Episcoporum.

Resp. neg. cons. Etenim — 1) loquitur S. Cyprianus de Africanis Episcopis, qui in eo Concilio congregati (quisquam nostrum) quaestionem agitabant de rebaptizandis; non vero de Rom. Pontifice absente. Et revera, decretum Stephani de non rebaptizandis haereticis nondum pervenerat S. Cypriano; siquidem lectum non fuit in eo Concilio, sicut legi solebant similia documenta S. Pontificis; quomodo ergo poterat S. Cyprianus queri de eo? Cf. dissent. editam Parisiis an. 1724. (De dissidio inter. S. Steph. et S. Cypr.) — 2) Nihil aliud contendit S. Cyprianus, nisi quod cuique Episcopus inest libere proferendi sententiam suam in Concilio, quin ullus possit alios cogere in suam sententiam: sed agit semper de Episcopis ibi praesentibus. « Quamobrem, inquit, superest ut de hac ipsa re singuli quid sentiamus, proferamus, neminem iudicantes, aut iure communionis aliquem, si diversa senserit, amoventes. Neque enim quisquam nostrum episcopum se episcoporum constituit, aut tyrannico terrore ad obsequendi necessitatem collegas suos adigit; quando habeat omnis episcopus, praelicentia libertatis et potestatis suae, arbitrium proprium; tamque iudicari ab alio non possit, quam nec ipse potest alterum iudicare ».

972. *Inst.*: Atqui S. Cyprianus negat etiam de Rom. Episcopo posse alios iudicare; nam subdit: « Sed exspectemus universi iudicium Domini nostri Iesu Christi, qui *unus et solus* habet potestatem et praeponendi nos in Ecclesiae suaे gubernatione, et de actu nostro iudicandi ».

Respondeatur: haec verba S. Cypriani intelligenda sunt de rebus

dubiis et obscuris: quamdiu enim tales sunt, investigatur veritas; in hac autem investigatione asserit S. Cyprianus libertatem Episcoporum. Unde etiamsi aliquis Episcopus in hac rerum adhuc dubiarum investigatione a recto tramite aberret, rationem huius rei reddet Christo, cui secreta conscientiae sunt nota. Ceterum si investigatione absoluta, res ultimo definiatur; sententiae standum est. Sane si S. Cyprianus existimasset, Rom. Pontificem de episcopis sententiam ferre non posse, quomodo (ep. 67.) potuisset S. Stephanum exhortari ut Marcianum Arelatensem episcopum, qui ad Novatianos defecerat, iubeat in ordinem redigi, et alium eius loco constitui? « Quamobrem », inquit, « facere te oportet plenissimas litteras ad coepiscopos nostros in Galliis constitutos, ne ultra Marcianum pervicacem et superbum et divinae pietatis ac fraternae salutis inimicum, collegio nostro insultare patiantur ».

973. *Inst.*: S. Cyprianus censuit, Basilidem Asturicae episcopum in Hispania a suis comprovincialibus episcopis depositum, a S. Stephano vero Rom. Pontifice restitutum, pro episcopo habendum non esse; immo asseruit, illum, qui in eius locum fuerat suffectus esse verum ac legitimum Episcopum.

Resp. S. Cyprianus non censuit irritam restitutionem Basilidis *ex defectu auctoritatis* in Rom. Pontifice: sed *ex defectu iustitiae* quatenus sententiam restitutionis iudicavit subreptitiam. Patet id ex ipsis S. Cypriani verbis (epist. ad cler. et pleb. Asturic.): « Nec rescindere ordinationem iure perfectam potest, quod Basilides, post crimina sua detecta et conscientiam etiam propria confessione nudatam, Romam pergens, Stephanum collegam nostrum longe positum et gestae rei ac tacitae veritatis ignarum fefellit, ut exambiret reponi se iniuste in episcopatum, de quo fuerat iuste depositus », etc. Interim ex his constat, episcopos in Hispaniis sede pulsos ad Rom. Sedem configuisse; quod quidem thesim nostram ulterius confirmat.

974. *Dices IV.*: S. Gregorius M. respuit nomen « Episcopi universalis ». Nam (l. 4. ep. 32.) appellationem « episcopi universalis » dicit esse « blasphemiae nomen »; et (ep. 36. ad Eulog. Alexan. et Anastas. Antiochen.) ait, nullum decessorum suorum « tam profano vocabulo » usum fuisse. Ergo.

Resp. dist.: respuit nomen Episcopi universalis eo sensu, quod sit *situs* Episcopus, *conc.*; eo sensu, quod servata aliorum Episcoporum iurisdictione, auctoritate episcopali regat universam Ecclesiam, *neg.* Hanc esse mentem S. Gregorii patet ex ipsis locis obiectis. Nam (ep. 32.) inquit: « Sed absit a cordibus nostris nomen istud blasphemiae, in quo omnium sacerdotum honor adimitur, dum ab uno sibi dementer arrogatur ». Et (ep. 36.): « Sed nullus unquam decessorum meorum tam profano vocabulo uti consensit: quia, videlicet, si unus patriarcha universalis dicitur, *patriarcharum nomen caeteris derogatur* ».

975. *Inst.*: si ita est, cur ergo S. Gregorius absolute respuit ipsum nomen « Episcopi universalis »?

Resp. Duplex huius rei ratio assignari potest. Imprimis enim Joannes Jejunator Ep. Constantinop. sibi arrogaverat titulum *Episcopi oecumenici*, quod magnum creavit scandalum: unde S. Greg. ad ipsum scribens (l. 5. ep. 18.) ait: « eo perductus es, ut, despctis fratribus, Episcopus appetas solus nominari »: humilitate sua voluit S. Gregorius Joannis superbiam curare. Deinde, ut diximus, nomen *Episcopi universalis* ambiguitatem quamdam praeseferre videbatur; ne ergo excluso falso sensu illud sibi vindicare videatur S. Greg., illud omnino respuit; et, teste eius biographo, se exinde « servum servorum Dei » coepit nuncupare. Ceterum fatetur Gregor. illud nomen sibi competere iure posse. Nam (l. 5. ep. 17.) ait: « Numquid non, sicut vestra fraternitas novit, per venerandum Chalcedonense Concilium huius apostolicae sedis antistites, cui Deo disponente deservio, *universales* oblato honore vocati sunt? Sed tamen nullus unquam tali vocabulo appellari voluit [S. Leo M. non se dixit Episcopum universalem, sed Episcopum Ecclesiae universalis] nullus sibi hoc temerarium nomen arripuit; ne si in pontificatus gradu gloriam singularitatis arriperet, hanc omnibus fratribus denegasse videretur ». Rem autem ipsam per illud nomen significatam constanter sibi asseruit S. Gregorius. Ita, ex. gr., scribit (l. 5. ep. 20. ad Mauritium): « Cunctis Evangelium scientibus liquet quod voce dominica B. Petro totius Ecclesiae cura commissa est. Ecce *cura ei totius Ecclesiae et principatus committitur*, et tamen universalis Apostolus non vocatur: et vir sanctissimus consacerdos meus Joannes vocari univer-